

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter oL 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Vojna na daljnem vztoku in časopisje.

Pod tem naslovom je prinesla celjska „Domovina“ ta le članek:

Vse oči so obrnjene na daljni vztok, kjer bje prva evropska velesila krut boj. Zanimanje za to vojsko, ki je ena najinteresantnejših a tudi ena najpomembnejših, je splošno. Vse sledi boju z napesto pozornostjo, ne samo oni smešni upokojeni gospodje, ki posedajo po kavarnah in gostilnah in tam renomirajo prorokujoč, koliko Rusov bode padlo, in se strastno napajajoč in navdušujoč ob japonskih zmagah. Res, škoda, da so ti gospodje že upokojeni, koliko bi zalegli v naši armadi!

Najstrastnejši boj pa bje časnikarstvo, še strastnejši kakor je boj na daljnem vztoku sam.

Nikdar še ni nemško časopisje na tako ostuden način pokazalo svojega nizkega strankarskega nivoja. Nemško časopisje — in za njim stoji vsa nemška inteligenca — popolnoma pozablja, da so Rusi Evropejci, da se bje tam v Mandžuriji boj med evropsko kulturo in prodirajočimi Azijati, ki hočejo to, kar so se naučili od Evropejcev, sedaj porabiti proti njim, da je to boj proti tisti „Gelbe Gefahr“, o koji je prvi govoril sam cesar Viljem II. Pri tem pa ti naši Evropejci ne mislijo tako daleč, da bi se jim, ako bi se jim uresničila želja, in bi Japonci res premagali Rusko, zgodilo po nemški prislavici „Heute mir, morgen dir!“ Mar bi se Japonci zadovoljili s tem, da so se otrsli Rusov, Angležem in Nemcem pa dobrovoljno odprli vrata in okna.

Smešno a tudi žalostno je, kako se vede nemško časopisje. Strastno veselje zavlada nad vsakim potopljenim ruskim čolnom, nad vsakim od Japoncev zaplenjenim topom, dočim o ruskih zmagah in japonskih izgubah previdno molče ali pa jih omenjajo kar tako mimogrede. Številke ruskih ranjencev in mrtvih se multiplicirajo in z radostnim veseljem se pričakuje zavzetje Port Artura. A ne samo to. Vsi nemški časopisi prinašajo članke o Rusih in Rusiji in slikajo ruske razmere v kolikor mogoče najslabši luči. Rusi sploh niso civiliziran narod, ampak

na pol divji, v ruskih uradih in v ruski armadi vlada strašna korupcija, ruski vojaki so bojzljivi in brez ljubezni do domovine, ruski generali ali nič ne razumejo ali pa so izdajalci. Japonska pa je najbolje organizirana država sveta, japonski vojak največji junak in pri tem najbolj viteški in najblažji nasprotnik, japonski topovi najboljši, japonske ladje nepotopljive, in sploh Japonci samo branijo svojo posest — na tujih tleh!! To hvalisanje in neutemeljeno, pretirano povzdigovanje Japoncev je ostudno in nizkotno in zopet nov dokaz za utemeljivost Heinejevih besed: „Es fehlt dem Deutschen zum Hunde nur ein richtiger Schweif zu Wedeln!“ Če čitaš samo nemško časopisje, moraš misliti, da je ruska država najbolj korumpirana, da je tam vse gnilo, da je ruski narod že po svojih intelektualnih zmognostih predestiniran za propad, in da so vse evropske države zaman trepetale stoletja pred Rusijo.

Spričo vseh teh zlaganih in izmišljenih vesti navajam tu mne je o Rusiji in Rusih, katero je izrazil eden najslavnejših svobodnih pisateljev, ki je temeljit poznavalec človeške nature in posebno severnih narodov. Bjoernsterne Bjoernson se je namreč izrazil o Rusih sledeče:

„Rusi so dobrovoljen, prijazen narod; kdor dvomi, naj jih opazuje, kadar obhajajo kak vesel dan, kdor dvomi, naj jih poslušajo pojoče in k pesmi plesoče, stare in mlade vse vprek. Eden vselej naprej poje, dočim ga drugi v zboru spremljajo, in to včasih jako spretno. Takoj poznaš, da so te pesmi stare stoletja in stoletja in da so ta čas živele v narodovem srcu, kajti vse te pesmi pojo brez vsake dresure, pesmi, ki imajo po petdeset kitic, kakor bi jih zajemal iz studenca v svesti si, da jih je tam notri še vedno več. Pravili so nam, da se poje v vseh teh pesmah o ljubezni; a ime Rusije in carjevo se nahaja vedno v vseh teh pesmih: ljubezen do domovine preveva vse rusko petje. Ali je to tako čudno? Kako bedasto je bilo vendar misliti, da so Rusi četa na pol divjih ljudi, katere vodiš v vojno, kakor konje, in ki živijo, se bojujejo in umro brez misli in čustev zgolj na car-

jevo povelje. Ali je mogoče, da bi živali in sužnji izvajali tako velike čine? Rusi so si ohranili skozi stoletja nacionalno čustvo izza onih velikih časov boja in vojne, iz katerih so izšle pravljice in pesmi. V veri in pesmi izražujoče se brepenenje je bilo ono, kar je posadilo carja Petra na prestol, kar je spremljalo in dovedlo Suvarova k zmagi, branilo Nikolaja in zanj umrlo in vdahnilo Aleksandru plemeniti zakon prostosti. Zato so bili Rusi tako strašni, ko so korakali z živim Bogom v srcu in z živo domovinsko zgodovino v pesmi, čegar je ravno nedostajalo njihovim „civiliziranim“ nasprotnikom. Sedaj razumete njih disciplino, ki je užgala Moskvo, potopila ladje v Sebastopolskem pristanišču in položila stotisoče Rusov na vsa evropska bojišča.“

Tako se izraža ta slavni pisatelj o Rusih, in pred vsem ima ta sodba prednost pred vsemi drugimi že zategadel, ker je povsem nepristranska. Slavno občinstvo pa iz tega lahko spozna, da je povsem neresnično in izmišljeno, kar pišejo nemški časopisi o razmerah na Ruskem.

In zakaj Nemeč tako črti Rusa, zakaj vzklikajo prvi nemški časopisi strastnega veselja, če zvedo o kaki japonski zmagi? Ker je Rus Slovan, in ker Nemeč Slovane sovraži, tako sovraži, da paktira in simpatizira z napol divjim Azijatom. In zakaj ga sovraži? Ker se ga boji. Nemeč instinktivno sluti, da je konec njegovega gospodarstva, da se svita tam v vzhodu, v slovanskem vzhodu nova luč, ki zasveti skoro po vsej Evropi, ker prihodnje stoletje je slovansko stoletje. Silni slovanski duh, kojega so priznavali brez pridržka tudi Nemci, proglašujoč Tolstega, Dostojevskega, Turgenjeva in Gogolja prvimi pisatelji, ki so vplivali na vso svetovno moderno literaturo.

Vojna na daljnem vztoku pa se sedaj šele začne, in ko bo končana, bode rusko orožje venčano z novo silno zmago, in ona Evropa, ki sedaj zre ško-deželjno na daljni vztok, bode zatrepetala pred silnim slovanskim duhom. Rusija pa bode silnejša nego prej, kajti pogled v zgodovino kaže, da so v Rusiji dosedaj vedno veljale Heraklitove besede: *πόλεμος πατήρ πάντων!*

glej, da se ne pohujšas med mojimi volkači!“

„Ne, tega ne smem, vaše visokoblagorodje!“

In poklonil se jej je nizko, na desno in levo, podrsal z nogami, pa šel iz hiše, legel na klop in iz nova žvižgal.

„Da bi vas!“ rečem, „kdaj jenjate s tem žvižganjem. Tu je gorjé, živa muka, a vi pa le vedno tako...“

„Ne srđi se, dekle, ne srđi se! To je služba za te. Glej, koliko zob mi je ostalo!... Izgubil sem jih v službi!... Pri nas je bil kapitan... uh!“

Samo vzdihnil je.
„A kaj pa misliš? Kako težko je — živeti na svetu? kako hudo služiti? Tepó te in te mučijo, a ti stoj in ne šugni!... I, Bog varuj!“

Ko je bil izrekel to, je jel iznova žvižgati! A Prokop vrže lulo na zemljo:

„Še voli v jarmu mukajo, a krščanska duša, da bi trpela vsako sramotenje in krivico in se niti ne oglasila“, zagrmí nad moskalom. In zdaj je ta vendar prestal žvižgati. Gledal ga je kot tele nova

vrata. „Jaz pa ne mislim tako“, reče Prokop, „nego tako, ali reši se, ali pa pogini!“

Jaz pa menim tako: „Weci!“ dostavi Nazar.

„Ujamejo te“, vzklikne moskal, „ujamejo te in izgubljen si!“

Toliko smo imeli na srcu, ali ipak smo se zasmejali.

„Ni vsak kapitan nagel!“ reče Nazar! nekdo zbeži, a nekdo se spodtakne! —

36.

Za leto dni je umrla stara gospa. Ni hotela umirati dalje! Brali so je vse molitve in sveto pismo, naročila je, da so opravljali molitve v cerkvi, in pred slikami svetcev so gorele sveče. Če služkinja ni gledala na to ter je sveča ugasnila, velela jo je pretepati: „Ti grešnica — pravi — zadržuješ še moje zveličanje!...“

37.

Naša gospa je dolgo zalovala in plakala za staro. „Oh, zdaj sem ostala sama na svetu, zdaj me okradejo, kakor

Dopisi.

Iz gorliške okolice, 30. junija 1904.

Predragi prijatelj!

Danes se pomudiva zopet pri „Šolskem Domu“ in sicer pri njega učiteljskem osebji. Da uživa učiteljstvo „Šol. Doma“ v mestu in pri nas na deželi jako dobro ime, to ti je znano; njega učno sposobnost svedoči tudi dejstvo, da pošiljajo v to šolo svoje otroke slovenski stariši, stanujoči na deželi daleč proč od Gorice. Pa o tej sposobnosti govoriti, nisva midva poklicana. Midva imava le konstantirati, ali je res to učiteljstvo tako „ultraklerikalno“, kakor bi dal ti rad v „Soči“ domnevati našim ljudem na deželi; ali zadeva tvoja tožba, da je vzgoja šolsko-domske mladine „klerikalna“, tudi šolsko-domske učiteljstvo?

Pisal sem že zadnjič, da je to učiteljstvo po svojih sedmih osminah ženskega spola. To konstatujem zopet danes, ker menim, da bi me pri normalnem človeku že ta zatrdba oproščala vsega dokazovanja. Meni vsaj se zdi največja bedarija trditev, da je ta ženska „liberalna“, ona „klerikalna“ itd. Naše žene in dekleta imajo pač pametnejših poslov, nego baviti se z eksotičnim „liberalizmom“ in „klerikalizmom“, za kar imajo toliko pojma, kot zajec na boben. Sicer se jim pa tega tudi ni treba sramovati; kajti toliko kot one, razume o politiki tudi marsikateri mož. Priznavam sicer, da so v naši okolici nekatere mlajše gospi učiteljice rade ponášajo s svojim „naprednjaštvom“, ali jaz sem trdno uverjen, da se to godi le zaradi „lepšega“, da se nekoliko bolje prikupijo mladim fantom. Vkljub temu smatram za občno resnico, da je ženska za politiko kot „Čič za barko“.

Ker bi pa naše ljudstvo na deželi, oplašeno po svojih strahovih v „Soči“ o groznem „klerikalizmu“ v „Šolskem Domu“, si vendar utegnulo domišljati, Bog ve, kake „klerikalne“ furije so gospodične učiteljice v „Šolskem Domu“, zato se mi vidi potrebno, da izpregovorim besedo tudi o njih velikih „zaslugah“ za šolsko-domske „klerikalizem“. Ali tu pritatelj se mi godi nekaj človeškega; jaz nimam namreč časti teh gospodičen osebno poznati, in zato sem bil primoran, obrniti

to lipo! Moje oko ne more vsega nadzirati, a na te se ne morem zanašati!“ rekla je gospodu. Ti ne skrbiš za me, še to raznašas, kar imamo. Ne pomisliš, da bo treba kmalu kuma. Pa za dete skrbi, — ko ti ni za me. Gospodari, pazi na vse, a prva reč, ne razvajaj mi ljudi!“

„Kaj to govoriš, ljubka? Bog s teboj! Glej spet se vznemirjaš za vsako reč! No, saj storim vse, kar hočeš, vse!“

In potolažila se je.

Nekega dne jo je hotel razveseliti.

„Nikar ne skrbi toliko, čuj kaj ti povem: dobil se že kuma!“

„Koga pa si naprosil?“ prekine ga gospa.

„Svojega tovariša. To je tak imeniten mož, dober!“

„O moj Bog!... saj sem vedela takoj!... zaprosil si kako siromaštvo... Ali jaz nočem niti slišati tega! To ne bo — ne!“

In zopet se spusti v jok.

(Dalje pride.)

LISTEK.

Zavodna vzgojenka.

Maloruski: Marija E. Markovič.

35.

Naročili so iz mesta nekega mas-hala (Veliko rusa). Ali je bil to čuden človek! Ko je skuhal gospóski obed, je obedoval tudi sam, in potem je legel na klop, pa je žvižgal, žvižgal — tenko, zvonko, pa kukurikal kot petelin. Naša beda mu je bila malo mar. Vprašal je samo: Ali so vas topli danes? pa dostavil: saj drugače ni mogoče, to je vaša služba!

Nazar že ni bil več oni kot poprej, tudi on je postal turoben, ali vendar se je še šalil: „Da bi mene le en dan kdo poslužil, spominjal bi se tega zmerom!“ Gospa je zeló hvalila tega kuharja, tako je priden — pravi — me tako lepo spoštuje! — Kadar je stal pred gospo, se je mahoma vzravnal kvišku, pa spustil roke ter zrl v njo in čakal, kaj mu ukaže. In gospa mu je govorila vselej: „Dobro, dobro, vse dobro!... Samo

Sprejema
hranilne vloge
katere obrestuje po
4 $\frac{1}{2}$ % polumesečno; ne-
vzdignene obrestipripi-
suje konec leta k glav-
nici. Rentni davek pla-
čuje posojilnica sama.

Posojila
u dom na osebni kredit po
6% in na vknjižbo po 5 $\frac{1}{2}$ %

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema
nove člane
z glavnimi in opravi-
lnimi deleži. Glavni de-
leži po 200 K, opravični
po 2 K. Otvarja članom
tekoče račune, katere
obrestuje po dogovoru.

Uradne ure
vsak dan od 8. ure zjutraj
pa do 1. ure popoldne.

Vydrave žitne kave

IZVRSTEN OKUS KAVE DOSEŽEJO S PRIMEŠANJEM
POSKUSITE! Vzorak dragovojno.
Poština 5 kg pošilka 4 K 50 h franco.
„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odpravljenim zdravim posušim mletim.
Vydrave kava je s kofeinom Praga-VII.

Narodna tiskarna

v Gorici

priporoča razne posetnice
najrazličnejših oblikah.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo šte. 5 in podružnica v hiši „Monta“.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica sa vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Samo enkrat

naj vsakdo kupiti svoje potrebščine pri tvrdki

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7,

in nikdar več ne bode iskal drugod boljšega, lepšega in kakovosti primerno cenega blaga, kakor se tu dobi.

Došle so uže zadnje novosti modnega blaga za

pomladno in letno sezono v nedosegljivi izberi

kakor: krasni okraski za obleke najnovejše mode, čipke, ovratniki iz čipk, bordure, svile, pasovi itd. Raznovrstno belo in Jaeger-perilo, rokavice usnjate in cvirnat, nogavice, krasne ovratnice, hlačniki, žepne rute, solčniki, dežniki, moderci, predpasniki, domači čevlji itd. Zaloga je preskrbljena z vsemi potrebščinami za g. šivilje in krojače, kakor, igle, cvirn, svile, fodre, gumbe, trakove itd. Raznovrstno blago za vezenje itd.

Hotel „UNION“ Gorica

Gledališka ulica št. 10

Vsako sredo

KONCERZ

cele vojaške godbe v prostornem in lepem vrtu, ki je električno razsvetljen. Toči se plzensko in puntigamsko pivo. Kuhinja dobra. Domača in tuja vina. — Hotel razpolaga čez 30 moderno urejenih sob. Cene zmerne. Poleg vrta je tudi lepo kegljišče, ki je po dnevu vedno na razpolago, zvečer pa v soboto, nedeljo in pondeljek.

Serafin Joos, lastnik.

Ivan Bednařik priporoča svojo knjigoveznicu

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,
Semeniška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov

ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Anton Ivanov Pečenko, Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin
iz lastnih in drugih prisna-
nih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpo-
šilja po železnici na vse kraje
avstro-ogerske monarhije vsod-
nih od 56 l naprej. Na zahtevo
pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih
pivovarjev Žalec-Laški Trg
in plzenskega piva „pra-
zdroj“ iz sloveče češke „Me-
ščanske pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se od-
daja le na debelo od 100 kg. naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Sodovičar Fr. Obrdank

(poprej Josip Hrovatin)
priporoča svoje ši-
fone in pokali-
ce po nizki
ceni.

DENAR

Amortizacijsko posojilo ponujamo na 15 do 65-letno od-
plačevanje potom prvih kreditnih
zavodov iz Budimpešte in inozemstva do 1/2 cenilne vrednosti
proti vknjižbi na I. in II. mesto.

Osebni kredit! Duhovnikom, častnikom, državnim in zaseb-
nim uradnikom, trgovecem, obrtnikom s po-
rokom ali brez poroka na 1 do 15-letno odplačevanje. Izvršuje
se hitro, kulantno in diskretno.

Konverzija bančnih in privatnih dolgov
Meller Lajos és Társai, bančni zavod
Budimpešta, VI. Dávid-utza 15.

(Protokolirana tvrdka.)

(Prosi se marko za odgovor.)